

ניצוצי חיזוק ואמונה
מאוצר שיחותיו ומכתביו של הגאון הצדיק
דברי יעקב מאיר שעכטער שליט"א

המגיד

פניני הפרשה

פתגמין קדישין ומרגיטין טבין
שנשמעו מפ"ק הגה"צ מורינו שליט"א
בשעה של קורת רוח ובשבילי דאורחא

■ ברגע האמת

בשבילי דאורחא אמר מורינו שליט"א: במשנה מסכת חולין פליגי לגבי כיסוי הדם האמור בפרשתן (ויקרא יז י"ג) אם יש חיוב לכסות הדם כשחט לשם עבודה זרה.

והוא פלא גדול, אדם שקלקל כל כך ופגם בנשמתו עד כדי שחט לעבודה זרה ברגע זו רח"ל, ואילו ברגע לאחר מכן יש דעה שאפשר לו לומר בפה מלא כצדיק אמת: 'ברוך אתה ה' אלקינו מלך העולם אשר קדשנו במצוותיו וצונו על מצוות כיוסי דם בעפר'.

צאו וראו עד היכן הדברים מגיעים, וזאת כפי הכלל אשר צריך תמיד לחזור ולשנון: בעבודת ה' אין שום חשבון על מה שעשה האדם מקודם לכן, בכל רגע ורגע יש חשבון חדש, והחשבון הוא מה רוצה ממנו השי"ת 'עכשיו', בלי שום חשבונות דסטרא אחרא 'הרי עשית כך וכך', כי חשבון זה בשקר יסודו והוא נגד תורתנו הק', ואדרבה הוא עדיין מחוייב בכל מצוות התורה בלי שום פטור!

(בערך שנת תשס"ח לפ"ק)

■ אם בגיל חמישים ושבע יש עדיין יצה"ר

סיפר מורינו שליט"א: נכנס אלי לאחרונה אדם בגיל העמידה, ושני חייו חמישים ושבע שנה ושאלה בפיו, האם גם בגיל חמישים ושבע יש יצה"ר... תיכף השבתי לו עניתי לו בחיוב, ושצריך לשמוח עם זה, 'יא! און פריידט איין דערמיט!' הקב"ה רוצה שתמליך אותו כל ימי חיך, מאה פעמים ביום, ואין שום איסור שיהא לך יצה"ר, האיסור הוא לציינת לו לעשות העבירה! אבל היצה"ר אינו עבירה, אדרבה הוא מתנה מהשי"ת שתזכה להמליך אותו שוב ושוב בכל יום ויום!

וציינתי לו דברי האור החיים הק' בפרשת אחרי (ד"ה דבר ואמרת וגו' כמעשה וגו') מה שכתב שבענינים אלו העבודה הוא זריזות בשעת מעשה, דהיינו שהאדם יזדרז תיכף בלי שאלות ומענות נגד היצה"ר וכלשונו זהה בלי טוען ונטען, ורק אדם כזה שיש לו יצה"ר ומתגבר עליו נקרא קדוש, מצד ההמלכה שממליך את הקב"ה בכל עת שהיצה"ר מתגבר עליו, אבל סריס שאין לו יצה"ר ואין בו צורך ללחום עמו אינו נקרא קדוש, וקיבל האיש (בן החמישים ושבע) את דברי אלה ונתן מרוגע לנפשו, להמליך את השי"ת בכל גיל ובכל מצב!

(צפרא דשבתא פרשת בלק תשע"ג לפ"ק)

■ הכי דמי חיים מאושרים?

מרגלא בפומיה דמורינו שליט"א דחיים קאי רק על חיים רוחניים שהם נצחיים, כי כל העומד להישרף ולהאבד כשרוף ואבוד דמי, ואמרו למורינו שליט"א שיש ראייה לזה מפרשתן, דכתיב (ויקרא יח ה) 'וחי בהם', ופירש"י

'אדם לעמל יולד'

■ ואם לא עכשיו אימתי?

כלל ברזל היא שהבעל דבר מנסה ללכוד את האדם שיקח את העבר ויקלקל בזה גם את העתיד, אך עלינו לעמוד על המשמר, ואדרבה לקחת את העתיד ולתקן על ידו את העבר!

הענין של 'ואם לא עכשיו - אימתי?' היא דבר נורא! כי הנה נחשוב, למה כאשר האדם מתעורר לטובה היא דוחה זאת לאחר זמן, עכשיו הוא רוצה עדיין להישאר על עמדו, לדבר דברים בטלים וכדומה, וחושב בדעתו שלאחר זמן הוא יתחיל בעבודת השי"ת, מה הסיבה הגורמת לאדם לחשוב כזאת, התשובה לכך הוא, שהאדם מדמה בדעתו שאח"כ יהיה לו קל יותר להשתנות ולהתרומם, אמנם כל זאת היא טעות גדול! אגעוואלדיגע טעות!

האדם ירד לזה העולם כדי לשבר מניעות! 'אדם לעמל יולד' - 'אשרי מי שעמלו בתורה', מוכרח להיות "עמל", לא יתכן לעבור את העולם בלי מניעות וקשיים.

■ תשבר עכשיו את המניעה

ומעתה, וכי למה יעלה על הדעת שלאחר זמן ילך לו בנקל יותר? פארוואס? הרי אח"כ יזדמן לפניו מניעה אחרת!

זאת ועוד, בזה גופא שהאדם אומר לעצמו שאח"כ הוא יתחיל בעבודת השי"ת ולא עתה, והוא לא משנס מתניו להתגבר ולעבור על המניעות המונעים אותו כעת, בזה הוא עושה פעולה שהזמן הבא אח"כ - אליו הוא נושא עיניו להשתנות - יקשה עליו ביותר, כי אם עתה אינך יכול להתגבר, איך תוכל להתגבר אח"כ? אדרבה זהו עונש שאח"כ יהיה קשה יותר להתגבר!

"הערשט!" - עתה, בעת הזאת תשבר את המניעה! תתגבר עליה בכל תוקף ועוז! אל תדבר דברים בטלים; קח בידך את הגמרא ותתחיל ללמוד! נעם דיר לערנען - הערשט!

■ ה'עכשיו' שלך הולך לאיבוד...

עוד מה שמונח במאמר חז"ל 'ואם לא עכשיו - אימתי?', שאפילו לפי דעתך שאח"כ כן תצליח להתגבר ולהתרומם מעלה מעלה, אך מה עם ה'עכשיו' הזמן הזה - הדקות הללו שאתה הולך בטל - מה יהיה עמהם? הרבע או חצי שעה שאתה מאבד עתה מה יהיה עמו? וכי הם לא נצרכים לך? וכי אין הם חלק מחיי ימיך? וכי אינך צריך למלא אותם בטוב הנצח? וכי יש לך רשות למסרם לסטרא אחרא חלילה?

וזהו אכן ההתבודדות שלימדונו רביה"ק, זהו החשבון הנפש שצריך האדם לצעוק לפני השי"ת, וכמו שרבי נתן זועק בתפילותיו: 'על מה אתינא להאי עלמא שפילה', זאת היא צעקה שצריכים בכל יום ויום לזעוק להשי"ת! צריך לשיח אותה מתוך הלב פנימה לפניו יתברך! ולצאת מהתבודדות כזו בהתעוררות; בהתרוממות; להתחזק ולהתחדש בשמירת הזמן, לנצל את הזמן כראוי, ללמוד ולהתפלל.

■ פיקוח דעת לצורך המשך העבודה

ובוודאי שיש ענין של 'פיקוח דעת', אמנם רבי נתן מלמד אותנו איך לקחת את הפיקוח דעת בהבטה נכונה, אדרבה, הפיקוח דעת אינו מטרה לעצמו, הוא מטרה כדי להמשיך הלאה בתכלית הנרצה.

פעם הייתי בבית הבראה, ובסעודה שלישית בקשו ממנו לישא דברים לפני הקהל, אז אמרתי שהכתוב אומר (איוב ה, ז) "אדם לעמל יולד", וא"כ מנין יש לנו רשות לשהות בבית הבראה, מנין לוקחים רשות לפוש ולאגור כוחות, הכתוב אומר "אדם לעמל יולד" וכל העולם עומד כנגדו, מנסים להילחם בזה, ממציאים פטנטים וכל מיני המצאות להקל את החיים על האדם, ובכל זאת החיים נעשים קשים יותר... לא יוכלו להתחמק מזה בשום אופן שבעולם!

אלא חז"ל אמרו בגמרא (סנהדרין צט ע"ב): 'כולהו גופי דרופתקי נינהו' - כל הגופים לעמל נבראו (רש"י), 'טוביה לדזכי דרופתקי דאורייתא' - אשרי למי שזכה והיה עמלו וטרחו בתורה (רש"י), כי במקום להתייגע עם הטרא אחרא היא זוכה להתייגע ולעמול בתורה!

ובכן - אמרתי אז לפנייהם - מנין יש לנו רשות להקים בית הבראה, כי העולם טועיעם - כששואלים לאחד 'למה אתה עוסק ועובד על פרנסה יומם ולילה', הוא עונה ואומר: 'מה קושיא היא זו, יבוא זמן ואקנה לי וילה ודירה נאה, יהיה לי ממון רב מונח ב'בנק' ואהיה רגוע שגן ושליחו...'

אך האמת היא שדמיונו זה 'לא היה ולא נברא!', כי "אדם לעמל יולד" היא מציאות! וההיפך הוא הנכון, מה שאנו נותנים מרגוע לנפשנו לפעמים, אינו אלא כדי שנוכל להמשיך לעבוד עבודתינו, ונמצא המנוחה שלנו היא כדי שנוכל להמשיך לעבוד, ואין אנו עובדים כדי שנוכל אח"כ לשבת במנוחה...

העולם לא נברא למטרת 'מנוחה', כי 'יום מנוחה' הוא 'ליום שכולו שבת ומנוחה לחיי העולמים' - אז יהיה יום מנוחה, ליהנות מזיו השכינה, כל אחד יעמוד על מקומו הראוי ששם הוא שורש נשמתו בהשי"ת כביכול, אז יהיה מנוחה נכונה!

אך כאן בעולם הזה צריך לעמול ולהתייגע לקראת המנוחה העתידה לבוא עלינו לעתיד!

"אדם לעמל יולד - אשרי מי שעמלו בתורה!"

'לעולם הבא', והרי לן שחיים הוא רק בעולם הבא ולא בעולם הזה שהוא כלה

ונאבד ואין בו ממש.

ונענה מורינו שליט"א ואמר: אכן **'יחיה'** [-היינו הכתוב (חבקוק ב ד) וצדיק באמונתו יחיה!] הוא נצחיות, **"ווען א מענטש האט אמונה איז ער גליקלאך! ער ווייסט איך האב א רבונות של עולם, און וואס סי גייט אריבער אויף מיר איז לכפרת עוונות און סאז זיכער לטובה!"** [כשיש לאדם אמונה הוא אדם מאושר! הוא ידוע שיש לו רבונות"ע וכל מה שעובר עליו הוא לכפרת עוונות והוא בוודאי לטובה!].

■ **'נשאת ונתת באמונה'**

והרחיב מורינו שליט"א בדברות קודש בענין האמונה הקדושה: העולם יודעים שיצרו של אדם מתגבר עליו בכל יום כמו שאמרו חז"ל, אמנם אין הם יודעים

שאף ההעלמה מתחדשת בכל יום ויום, כי 'עולם' הוא מלשון העלמה, ולכן צריכים להרבות בתפילה לזכות לאמונה זכה וברורה.

וכמאמרם ז"ל **'נשאת ונתת באמונה'** ופירשו בספה"ק האסטו גערעדט פון אמונה? ... [האם דברת מאמונה?] כי צריך לדבר הרבה מאמונה, וכל סדר היום - התפילות ולימוד התורה ושאר הסדרים ברו"ג - הכל צריך שיהיו באמונה.

בגמ' איתא (מכות כד.) 'בא דוד והעמידן על אחת עשרה וכו' [המשך דברי הגמ': בא ישעיהו והעמידן על ששה, בא מיכה והעמידן על שלוש וכו', חזר ישעיהו והעמידן על שתיים וכו'], עד שבא חבקוק והעמידן על אחת 'וצדיק באמונתו יחיה', 'והעמידן על אחת' קאי על הדור האחרון, **והכוונה של 'והעמידן' הוא, שמי שיתחזק באמונה תמה וחזקה, אזי יזכה בכל מצב לשוב אל השי"ת ולהתקן לנצח!**

אנו נמצאים עתה בשבת שלאחר חג הפסח - **חג האמונה, יהי רצון שנזכה אכן לאמונה שלימה ותמה.**

(יום שב"ק פרשת אחרי כ"ב ניסן - אסרו חג פסח תשע"ז)

פניני המכתבים

מכתבי הגה"צ מורינו שליט"א לאור הזמן והפרשה

■ **'וחי בהם'**

י"ב יום ו' י"ב אדר ב' תש"ל ירושלים עיה"ת ק"ת ב"ב"א.

אולי שמעת ממני כבר הרעיון על יצחק אבינו עה"ש שנשא רת רבקה בן ארבעים, וילדה לשניים וכמדומה שמובא על רבקה שלא הי' לה עיקר מטרין היינו בית ההולדה, נמצא שיצחק אבינו התפלל על שינוי הטבע ממש, ואם הי' השי"ת משיע לו תיכף, הי' עושה מופת, אבל היכן היה כביכול לוקח כ"כ הרבה תפילות משני צדיקים כיצחק ורבקה, כמ"ש (בראשית כה, כ"א) **'ויעתר יצחק לה' לנכח אשתו כי עקרה הוא'** ע"ש בפירושו רש"י, לכן הושיע לו השי"ת עד לששים שנה, ובינתיים עלו למעלה הרבה תפילות באמונה חזקה וברורה שהשי"ת יכול לשנות את הטבע, כי הלא עצם הטבע הוא בידו ממש בלי חיוב הטבע כלל, ותפילות כאלו עלו למעלה, ולבסוף הושיע לו ממש, אות התפלות שעד הישועה הניח עבורינו שיועילו להושיע לנו.

והנה את הצדיקים הגדולים, הקב"ה בוחן הרבה, אבל אתנו מתנהג לכל אחד כפי כוחו ולא יותר מכחו.

והנה דוד המלך עה"ש אמר: **'אם אמרתי מטה וגלי חסדך ה' יסעדני'** (תהלים צד, יח), היינו שדוד המלך מספר שאפילו שהגיע הזמן שהוא העיד על עצמו כי "מטה רגלי" וכבר חשב שהוא מיואש ח"ו - "חסדך ה' יסעדני" כי הקב"ה לא רדקו, ואין יואש בעולם כלל.

1. ספר אוסף מכתבים ח"א מתוך מכתב ל"ז.

וכן הוא מספר (תהלים קיח, ה'): **"מן המצר קראתי קה ענני במרחב קה"** היינו שהיה לו מצר וקרא אל ה' ועננו במרחב. ודברים אלו הוא מספר לכל אחד מישראל, כי כל התהלים עולה על כל אחד מישראל כמובא (בסוף לק"מ בסימן קכה, ועיין ג"כ שם בס' עג).

והנה מן המצר קראתי וגו' מדומה שהעולם מפרשים את זה בלשון תפלה, וגם זה נכון, כי כל אחד יכול לפרש את כל התהלים על עצמו איך שרוצה, אמנם הפירוש הפשוט הוא סיפור של התחזקות.

חזקו ואמצו כל המיחלים לה'.

יעקב מאיר

ידוע מעשה שהיה אחד חולה על הריאה, שעל חולי מסויים זה בו חלה, יש מחלוקת הפוסקים את פגם כזה אילו היה בבהמה הוא טריפה או לא, ושלחו את האיש למקום ששם הרבנים מכשירים בהמה שיש לה מחלה כזו, ונשאר שם בחיים ונרפא ממחלתו. מכיון שפוסק פסק להחיותו והכתוב אומר **"וחי בהם"** (ויקרא יח, ה') היינו שיחיה עם המצוות עם קיום תורה. והרמב"ם פוסק בהלכות דיעות (פ"ד הל' א') "הואיל והיות הגוף בריא ושלם מדרכי השם הוא, שהרי אי אפשר שיבין או ידע מידיעת הבורא והוא חולה".

יעקב מאיר

פניני הסיפור

מעשיות ועובדות מחכימות מאוצרו של מורינו הגה"צ שליט"א מסודר על פי נושאים

'מדת ענוה' (א)

■ **כך כתוב בתורה!**

מורינו שליט"א אמר: סיפר לי פעם אחד מאחינו הספרדים שהיה מקורב להרב צדקה צ"ל, אבי דודו של הרב יהודה צדקה שליט"א מראשי ישיבת פורת יוסף, [והחזיקו אותו לאיש קדוש, מאכלו היה רק לחם מטובל בשמן זית, ועוד קצת ירקות ותו לא מידי, לא ידוע לי אם סיבת מאכלו היה מטעם זהירות בכשרות האכילה, או מטעם פרישות, עכ"פ] דרכו היה לישיב וללמוד תמיד בבית הכנסת של הספרדים הנקרא 'שמש צדקה' (ברחוב חגי ירושלים עיה"ק), ושאל אותו אחד עצה על גאווה ופניות, ומיד ששמע ששואלים אותו על ענין גאווה, ענה לו בקול רעש גדול ובהתרגשות עצומה, בזה הלשון: **"גאווה, זה אסור! גאווה, זה אסור!"** ונפל פחדו על העומדים מסביב.

וסיום מורינו שליט"א: המובן מסיפור זה הוא, שראשית כל - עיקר העצה נגד גאווה הוא שצריכין לדעת ד'גאווה אסורה', ואין להיכנס בטוען ונטוען עם המחשבות למה אסור, ולהסביר איך שכל מחשבות מעין

אלו בטעות ובשקר יסודם, אלא עלינו להתרחק מגאווה מפני זה בעצמו שהיא אסורה עלינו ויש להתרחק ממנה בתכלית!

■ **ילדות היתה בי**

מורינו שליט"א סיפור: כד הוינא טליא הייתי במירון בציון התנא האלקי רשב"י, ושם יש הר גבוה אחר קברת שמאי הזקן והיה שם ה'אלטע שול', ונמצא על ההר שם אבן גדול שקורין אותו 'כסא אליהו', עליתי עליו והסתכלתי על כל סביבותי מלמעלה למטה, ומשם אפשר לראות כל ההר וכל האנשים שלמטה, וחשבתי לרגע 'הא! איך בין גרעסער פון אלעמען' [אני גדול מכל האנשים והבתים], כי כל האנשים והבתים שלמטה קטנים מאוד ממני...

ומשם תמכתי יתדותי שגאווה הוא **'א קינדערישע מחשבה'** [מחשבת ילדות], כי אף אם עליית לגדולה, והקב"ה העמידך למעלה, **'האט ער דיר ס"ה אוועקגעשטעלט אויף א הויכע שטיין'** [הוא בסה"כ העמיד אותך על אבן גבוה, אך מה יש להתגאות מזה].